

Magt i vores pædagogiske praksis.

Alina Nielsen og Dorte Rasmussen

Kontekst

Vi er to socialpædagoger, der arbejder på CUA, Lindebjerg og er tilknyttet team 5. En af os er også udviklingsagent i projekt *Det gode liv* og har været med i projektet fra starten.¹

Vi er interne deltagere i projekt *Det gode liv* og kan belyse det ud fra vores personlige, faglige perspektiver. De eksempler fra vores egen og kollegers praksis vi bringer i artiklen, har vi fået øje på gennem projektet. Vi vil gerne synliggøre vores refleksioner og erfaringer for både vores kollegaer, ledelsen og pædagoger fra andre ”institutioner”, fordi vores overvejelser i forhold til bestemte situationer og med hensyn til konkrete eksempler kan være relevante for alle, der arbejder med mennesker med nedsat funktionsevne. Og sidst men ikke mindst, har vi et håb om, at vi med vores indsats kan gøre en positiv forskel i beboernes liv.

Vores formål med artiklen er først og fremmest at gøre pædagoger, der udfører kompenserende støtte for mennesker med nedsat funktionsevne, mere bevidste om vores magt og dens udøvelse gennem vores handlinger. Vi sætter ikke fokus på den fysiske magtanvendelse, men udelukkende den skjulte magt. Ifølge den franske sociolog Foucault, er den skjulte magt en magt i en humanistisk form, der ofte sætter sig mere effektivt igennem, men også virker mere manipulerende og intervenerende i klientens liv end den synlige magt (Olsen, 2006, s.248). Foucault mener også at skjulte magt er den faktor, der kan misbruges og gøre livet meget ubehageligt for de mennesker, der udsættes for magten og den disciplinering, som kan være følgen. Som pædagoger må vi være kritisk reflekterende over for vores egen praksis. I vores faggruppe er det vigtigt at drøfte dilemmaer og problematikker og begrunde hvorfor vi gør som vi gør. På den måde kan vi støtte hinanden i en faglig, etisk tilgang til beboerne i hverdagen.

---

¹ Projekt *Det gode liv* er beskrevet i projektrapporten: *Perspektiver på det gode liv*, af Søren Kai Christensen 2012

Når vi taler om *Det gode liv* eller livskvaliteten for mennesker med nedsat funktionsevne, hvad har det så med magten at gøre? Hvorfor synes vi, det er relevant at diskutere magtbegrebet i forbindelse med *Det gode liv*?

Vi vil diskutere det, fordi vi mener, at den magt vi har som pædagoger og den måde, vi bruger vores magt på, kan øge eller omvendt mindske livskvaliteten betydeligt for borgerne. Vi vil præcisere vores tanker om *Det gode liv* ud fra livskvalitetsbegrebet som er beskrevet af den norske psykolog Siri Næss (Holm, 2001, s. 29). Hun beskriver 4 parametre, der er væsentlige for at mennesker kan opleve livskvalitet:

- Når man er aktiv,
- Har gode mellemmenneskelige relationer
- Har positiv selverkendelse
- Har en grundstemning af glæde.

Siri Næss uddyber disse 4 parametre, og vi vil gerne fremhæve dem, der er relevante ift. magtbegrebet. Det er, at mennesket har mulighed for ved egen kraft og engagement at involvere sig i forhold til sig selv, at det har frihed til og mulighed for at vælge for hermed selv at være med til at forme eget livsforløb. Det er også, at mennesket opfatter sig selv som dueligt, nyttigt og værdifuldt og at mennesket oplever selv at kunne klare hverdagslivets opgaver, samt føler sig tilfreds med egen indsats.

Magt

Personer med funktionsnedsættelse har forskellige begrænsninger ift. at være de aktive deltagere i sit eget liv. Pædagogernes rolle er at give kompenserende støtte og at skabe rammer og betingelser, så den enkelte beboer oplever det gode liv. Vi mener, at den kompenserende støtte skal gives på den måde, at den enkelte beboer oplever mærker, at det er deres vilje og deres ønsker, der former deres livsforløb.

Men er det det, der sker i virkeligheden? Vi oplever, at vi så nemt påtager os rollen som livsformere for beboerne og forsøger at forme deres liv ud fra vores forestillinger og visioner om, hvad der er godt, sund og fornuftigt for beboerne. Vi ved bedre! Vi har faglig viden! Vi vil det bedste for dem! Vi har livserfaring! Vi har ansvar for dem, omsorgspligt og vi har magt!

Vi kan ikke benægte, at der altid vil være et magtforhold mellem pædagoger og beboerne. Foucault mener, at der altid vil være magtforhold mellem mennesker. Han forbinder magt med viden. Viden er magt. Den, der besidder størst viden har magt. Derfor vil vores relationer med beboerne altid være asymmetriske.

Magt finder f.eks. sted i de situationer, hvor vi bruger vores viden og vores autoritet til at bestemme, at beboerne skal gøre noget bestemt.

Vi vil uddybe det, ud fra 4 magtdimensioner af Søren Christensen og Poul Erik Jensen samt komme med nogle eksempler fra vores praksis og de refleksioner vi har gjort os i den forbindelse.

1. Direkte magt
2. Indirekte magt
3. Bevidsthedskontrollerende magt
4. Strukturel magt (Schwartz, 2001, s. 144)

Direkte magt

Direkte magt defineres som magt, som vi udøver over andre i beslutningsprocesser. Det betyder oversat til en pædagogisk virkelighed de situationer, hvor pædagoger direkte bestemmer over voksne med nedsat funktionsevne og deres handlemuligheder. Vi observerer, at beboerne siger: ”Må jeg godt det?”

Det er mest ” fascinerende ” spørgsmål har vi hørt fra en kvindelig beboer: ”Jeg vil tisse. Må jeg?”

Beboerne spørger om lov til at se fjernsyn, gå udenfor, tage noget ud af køleskabet, få en kop kaffe ” osv. Det er fordi, mener vi, at de i løbet af deres liv på institutionen, er blevet bremset med:

”Det må du ikke.”

”Det er ikke kaffetid nu.”

”Du skal ikke selv tage mad ud fra køleskabet.”

Eller fx en af vores beboere Bent, som dagligt fik at vide, at hvis han ikke er sød og ikke holder aftaler med pædagogen, så fik han som konsekvens ingen godnat -historie eller - sang.

At træffe beslutninger på beboernes vegne stammer fra en tidligere institutionskultur. Den kultur er plantet så godt og grundigt, at det er svært at hive den op og plante en ny kultur med selvbestemmelse, og hvor pædagogen ser beboeren som ligeværdig i beslutningsprocessen.

Palle, som er autist, kan ikke lide at få nyt tøj, men foretrækker at gå i det gamle og slidte. Personalet bliver kontaktet af Palles far, som ønsker at Palles garderobe bliver fornyet. Personalet synes, at det er en god ide at Palle, som er en flot ung mand, får noget smart tøj. Men der er erfaring for, at Palle vil gemme det nye tøj bag i skabet og fortsætte med at gå i det gamle. Derfor beslutter personalet at smide hans slidte tøj ud, for at han ikke kommer til at bruge det i stedet for det nye.

Som personale står vi i et dilemma mellem Palles fars ønske om det nye tøj og Palles ønske om at beholde det gamle. Vi bestemmer, at det gamle tøj skal smides ud, og vi vil overtale Palle. I den øjeblikkelige situation synes vi, at det var en fornuftig og hensigtsmæssig handling. Da vi reflekterer over situationen, kan vi se, at vi ubevidst kom til at bruge den direkte magt i vores beslutningsproces. Det kan stadigvæk diskuteres, om vores handling var etisk korrekt. Vi ville gerne tilfredsstille Palles fars ønske om, at Palle er klædt pænt. Personalet har det samme ønske for Palle. Men i vores iver kan det diskuteres, om det var nødvendigt, at bruge direkte magt og tage en beslutning uden at tale med Palle først.

Vi skal give beboerne mulighed for at være aktivt deltagende i beslutningsprocesser omkring deres liv. Vi synes, at personalet i deres refleksioner skal holde hinanden fast i, at beboeren er aktiv involveret i alle beslutninger omkring sig selv. Det vil betyde, at vi skal give slip på vores magt i beslutningsprocesser. Beslutninger skal ikke træffes bag lukkede døre i personalerummet, men sammen med beboeren i hans bolig. På den måde bliver beboeren mere synlig for sig selv og for personalet. Han får mulighed for at tage ansvar for sit eget liv og danne livserfaringer på godt og ondt. Når vi slipper magten i beslutningsprocesser og arbejder sammen med beboeren og ikke for beboeren, vil vores praksis være mere dilemma fuldt og højre grad bygge på kommunikation med beboerne. I vores asymmetriske relationer med beboerne skal vi lære at afgive den styrende rolle og give mulighed og tid for beboerne til at komme frem med deres ønsker og visioner om det gode liv.

Indirekte magt

Ifølge Søren Christensen og Poul Erik Jensen, finder indirekte magt sted i kommunikationen med beboeren:

- Når vi ikke spørger, hvad beboeren egentlig ønsker sig.

Martin står i døren til sin lejlighed og kigger hver gang pædagogen går forbi. Pædagogen går forbi Martin og kontakter ham med: ”Hej Martin, går det godt?” Martin når aldrig at svare, inden pædagogen er gået videre. Pædagogen er bevidst om, at hvis hun går i dialog med Martin, vil det blive tidskrævende. Beboeren har et ønske om at ringe til sin ledsager. Først skal Martins ønsker være helt tydelige, før de kan ringe op. Derefter skal pædagogen bruge tid på at skrive i dagbog, kalender og reservere en bus. Hun har ikke tid til disse opgaver og kontakter derfor aldrig Martin.

- Når punktet aldrig kommer på dagsordenen, hvis vi ”glemmer” at informere beboerne om forskellige arrangementer eller begivenheder.

Der er fest i Årughallen og beboerne bliver aldrig spurgt, om de vil deltage. Eller det bliver forklaret, hvorfor de måske ikke kan deltage.

Informationer om dagligdagens planer kan være lige så vigtige for beboerne. Det er en del af det gode liv at være tryk og vide, hvad der skal ske i hverdagen, hvem skal på tur, til lægen og hvem der skal noget i weekenden.

Personalet kan glemme at informere beboeren om en tandlægetid, og de vil pludselig få at vide, at nu skal de af sted.

Beboerne har et ønske om at vide, hvilke personaler der kommer på arbejde næste dag. Personalet svarer, at det får de at vide i morgen.

Efter refleksion i teamet har vi ændret vores praksis således, at beboerne i team 5 har overblik over, hvem der kommer på arbejde næste dag både om morgenen og om eftermiddagen. Vi har hængt billeder op af personalet og har lavet små skilte med symboler på morgen og aften (solen og månen). Det er vigtigt at forklare beboerne symbolens betydning, så det ikke igen kun bliver pædagogernes viden. Hver aften gør en pædagog billederne klar til næste dag sammen med en eller flere beboere.

Hvis personaler glemmer det, så er der altid en af beboerne, der tager initiativ. Der er også tale om indirekte magt:

- Når vi spørger på måder, der ikke giver beboeren mulighed for at forså, hvad der bliver sagt.

”Kan du tænke dig at være med i beboerrådet?” Beboerne vil i første omgang ikke forstå betydningen af ordet ”beboerrådet”.

Pædagogen skal forklare om et beboerråd. Hvem der er deltager fra andre boenheder, hvad man kan træffe beslutninger om og får indflydelse på. Indirekte magt finder også sted:

- Når vi ikke tager svaret alvorligt. Vi hører et udsagn, men tillægger det ikke gyldighed.

En af beboerne siger, at han ikke kan lide frugt, men pædagogen bliver ved med at tilbyde ham frugt.

- Når vi ikke svarer på beboernes præmisser, men i stedet bortforklarer, eller kommer med fornuftige modargumenter, inden vi har hørt og forstået, hvad beboeren egentligt har på hjerte.

Efter en hyggelig aften spørger beboeren en pædagog, om hun kommer til ham i morgen, når hun er på arbejde. Pædagogen svarer hurtigt, at det finder han ud af i morgen og hun kan ikke love ham noget og kan ikke lave en aftale med ham nu.

Pædagogens perspektiv: Hun svarer som hun gør, fordi det blev aftalt i personalegruppen, at der ikke skal laves aftale med beboeren til næste dag, og vi skal ikke love ham, at det er os, der vil hjælpe ham i morgen, fordi det vil gøre ham meget forvirret og vil ødelægge hans dag, hvis aftaler ikke kan holdes fx pga. sygdom.

Efter en fælles refleksion over situationen forstår pædagogen, at hun faktisk er afvisende i sin måde at kommunikere på. Når hun så på situationen fra beboernes perspektiv, forstod hun, at beboeren ville sige, at han var glad og syntes at de havde det hyggeligt, og det ville være dejligt, hvis de kunne gentage de gode fælles

oplevelser næste dag. Hendes svar kunne være imødekommende med empati og forståelse for beboerens følelser: ”Jeg kan høre, at du synes, at det var meget hyggeligt i dag. Det er jeg glad for”.

Indirekte magt finder også sted:

- Når vi glemmer eller bevidst fravælger at orientere beboerne om deres rettigheder.

Beboerne har ret til at vide, hvor mange penge de får i pension, hvor meget de har indestående på deres konto og hvor meget de betaler i husleje, el, mad osv. Men i praksis er det pædagogen, der administrerer de faste udgifter og styrer beboernes økonomi, mens beboerne intet kendskab har til, hvor mange penge de har, og hvad de har råd til.

Som personale har vi ansvar for at hjælpe beboeren med at betale de faste udgifter, regninger, spare op til ferie osv. Men vi påtager os selv i alt for høj grad rollen som økonomistyrer, da det kan være meget svært at involvere beboeren. Vi skal reflektere over, om der kan være måder at inddrage beboere på, så de selv føler sig ansvarlige ift. hvad deres penge bliver brugt til.

Beboerne i vores team, har svært ved at formulere sig sprogligt om deres ønsker og behov. Nogen kan slet ikke formulere sig verbalt, men man skal tyde deres ønsker gennem deres mimik, eller når de giver udtryk for deres ønsker og behov på forskellig vis.

En beboer har et godt sprog og gør sig mange tanker og er god til at formulere sig. Men han siger ikke noget før man sætter sig ned hos ham, giver sig meget god tid og er afventende til han bliver klar til at tale. I en travl hverdag vil han ofte ikke blive hørt. En gang ugentligt er der derfor fastlagt en halv time, hvor han har samtale med et personale. Han møder velforberedt og har bestemt, hvad han gerne vil snakke om.

Beboerne skal have mulighed for at få indflydelse på deres dagligdag. De skal informeres om, hvad der sker på deres bosted og i deres nærmiljø. Det kan f.eks. være at der starter et nyt personale eller at der er ”Open by night” i byen på fredag. Små ting som beboerne selvfølgelig gerne vil vide. De skal have mulighed for at komme med ideer og forslag på deres bosted. Det kan være forslag til fællesaktiviteter eller

spørgsmål som den enkelte kunne have. ”Må jeg selv bestemme om jeg vil have gæster i min lejlighed” eller ”Skal vi have flere billeder op på væggen”?

Den indirekte magt må ikke afskære beboeren fra deres demokratiske ret til medbestemmelse og beboere, der er kommunikativt svage, har vi et ansvar for at hjælpe med at formulere sig.

Bevidsthedskontrollerende magt

Der er tale om en form for usynlig kontrol, hvor pædagogen bestemmer beboernes ønsker og forestillinger om, hvad der er muligt og ønskværdigt, uden at beboeren selv er bevidst om det.

- Pædagogen manipulerer beboeren til at have interesser, der er i virkeligheden er pædagogens interesser og beboeren accepterer pædagogens beslutninger, fordi pædagogen er en autoritet for brugeren.

Vi kan komme tilbage til eksemplet med Palle omkring hans nye tøj.

For at få Palle til at gå i det nye smarte tøj bestemmer personalet, at Palles gamle tøj skal smides ud. Palle bliver overbevidst med gode argumenter og forklaringer om, at det gamle tøj er slidt og hullet og skal smides ud. For ellers vil Palle stadig gå i det slidte tøj og gemme det nye inde i skabet.

Palle lader sig overbevise om, at det er bedst for ham at gå i det nye tøj, selv om det kan være svært for ham at give slip på det gamle. Han er autist og holder mest af de kendte ting som fx gammelt tøj. Men han overgiver sig over for vores autoritet.

Mona kan godt lide at besøge sin familie hver eneste weekend. Hun glæder sig til at komme af sted. Men personalet prøver at få hende til at bryde den symbiose, hun har til sin familie, og prøver at motivere Mona til at blive hjemme på bostedet i weekenden. Mona forsøger at samarbejde med os og siger at hun gerne vil blive hjemme i weekenden, men hendes egentlige ønske er at besøge familien, derfor ringer hun ofte hjem og får sin familie til at hente sig.

Monas eksempel viser, at hun ikke så nemt opgiver sine værdier og forsøger at opnå sit ønske til at besøge familien gennem skjulte handlinger – hun siger ”ja” til

personalet at blive hjemme på bostedet i weekenden, men samtidig ringer hun i det skjulte til familien. I fælles refleksion fandt vi frem til, at det er uværdigt for Mona, at skal snyde sig til at komme med på familiebesøg og opfatte os som dem, der træffer beslutningerne i hendes liv. Det er vores opgave at tage initiativ til at der sker noget spændende på bostedet i weekenden, som Mona hører om fra de øvrige beboere og personalet og på den måde får lyst til at blive hjemme i weekenden.

Det er vigtigt at vi indgår i dialog med beboerne, hvor deres ønsker kommer frem, i stedet for at overtale dem til det, som vi synes kunne være godt for dem. Vi skal være opmærksomme på, at vores personlige værdier ikke nødvendigvis stemmer overens med beboernes. Vi skal anerkende og respektere beboernes holdninger og meninger, og dermed hjælpe dem til at skabe det gode liv på deres egne præmisser.

Strukturel magt

”Både pædagoger og beboere kan få opfattelsen af, at rutiner, vaner og normer er naturlove, der ikke kan rokkes ved. Dermed bliver den institutionelle orden en magtfaktor, der sætter sig igennem over for den enkelte, uden den enkelte selv er opmærksom på, at det er det, der sker: sådan er det jo!” (Schwartz, 2001, s. 154)

Organiseringen af personalet i teams og arbejdstidens tilrettelæggelse er magtfaktorer set mere ud fra samfundsmæssige vilkår, end set ud fra, hvordan vi bedst organiserer os i forhold til det gode liv for beboerne.

Beboerne vil f.eks. vide hvem der kommer på arbejde i weekenden og vi kan ikke fortælle det nøjagtigt, da teamets personale bliver fordelt på flere etager og der kan komme sygdom, så der vil komme en vikar.

Personalet vil også gerne vide, hvor de skal arbejde i weekenden – så vel som i hverdagen, men de arbejder under de samme betingelser. Det gør det vanskeligt at planlægge pædagogiske aktiviteter sammen med beboerne på forhånd.

Vores organisering – hvor vi planlægger fra om morgenen frem til kl. 15, hvor et nyt hold personale tager over og planlægger frem til kl. 23, det at vi har meget svært ved at planlægge noget frem i tiden.

Lige nu sker der det, at flere kolleger bliver deltidsansatte og skal arbejde til kl. 22 i stedet for til kl. 23. Det betyder, at flere beboere skal tidligere i seng... Eller skal de???

Vi kan så reflektere over, om beboerne skal være lagt i seng, når vi tager hjem kl.23.00 i weekenden eller i ferieperioder. De beboere, som stort set selv kan klare at gå i seng, vil måske gerne være lidt længere oppe, hygge sig, se fjernsyn og gå i seng når det passer dem. Det er et tydeligt eksempel på, hvordan regler, normer og rutiner styrer vores handlinger.

I CUA Lindebergs grundlæggende menneskesyn står at ”borgere med udviklingshæmning i lighed med andre mennesker er aktivt handlende i forhold til deres livsbetingelser”. Men det er os, pædagoger og samfund, der skaber disse betingelser. De praktiske og omsorgsmæssige opgaver, som udfylder hverdagen, overskygger muligheden for at tilbyde de kreative og sjove oplevelser for beboerne.

Beboerne efterspørger aktiviteter, vi tidligere havde fordelt på ugens aftener: musik, folkedans, café, og klub, og som blevet sparet væk.

De pædagogiske ressourcer bliver overvejende brugt på beboere, som skal have støtte til alle basale behov. Bleer skal skiftes, beboere skal mades og skal have hjælp for at komme fra et sted til et andet.

Institutionens faldende ressourcer har gjort, at der i dag er færre pædagoger omkring beboerne end der tidligere har været, og det giver nogle begrænsninger i vores pædagogiske praksis.

Sociologen Hanne Krogstrup mener at pædagogernes dobbeltrolle mellem borgerens behov og systemkrav fører til negligering af borgerens behov.

”På den ene side skal de (pædagoger) forholde sig indfølelse overfor handicappede og deres individuelle behov. På den anden side er de tvunget til at forholde sig rationelle og legitimere deres indsats i forhold til et politisk/administrativt system med de økonomiske/politiske prioriteringer, administrative procedurer, effektivitetskrav osv., det kræver”(Mørch, 2007, s.273).

Vi skaber virkeligheden sammen. Derfor skal vi være opmærksomme på ikke at lade systemverdenen med dets magt og regler begrænse vores pædagogiske initiativer. Der kan altid reflekteres og stilles spørgsmålstegn ved den eksisterende organisations strukturs regler, krav og normer.

Afrunding

Følgende eksempel viser, hvordan pædagogens magt på den ene side og beboerens ønsker om selv at tage beslutninger i sit liv på den anden, kommer i modspil.

Beboeren er svært fysisk handicappet. Han har i nogle måneder haft en privat ledsager til svømning, fordi beboeren er meget glad for svømning og fordi, det er godt for hans fysiske træning.

De har været af sted på forskellige ugedage og til forskellige svømmehaller. Tidspunkterne har varieret pga. hvornår ledsageren kan og hvornår der er åbnet i svømmehallen. Beboeren har det bedst med faste strukturer og har det derfor svært ved at kapere, at svømningen har været planlagt på forskellige dage. Beboeren har aftenen forinden været med til at pakke svømmetøj, smøre madpakke m.m.

Beboeren bliver vækket og starter morgenen med at sige, at han er træt og ikke vil til svømning. Pædagogen siger, at nu skal han lige vågne og stille og roligt komme i gang med dagen og at han plejer at være glad for svømning, når først han er i svømmehallen (indirekte magt). Beboeren holder fast i, at han ikke vil til svømning, men i Aktivitetshuset, da han laver nogle spændende ting der om mandagen. Han bliver forklaret, at han er nødt til at gå til svømning, når svømmehallen er åben og når ledsageren kan (strukturel magt). Pædagogen siger også, at når han en dårlig ryg er det vigtigt for ham at få motion (bevidsthedskontrollerende magt). Beboeren bliver vred, fægter med armene, råber og holder fast i, at han vil i Aktivitetshuset.

Da ledsageren kommer, forsøger også hun at overtale ham til at tage til svømning, men han holder stadig på sit. Han kører i Aktivitetshuset og spørger et personale om han kan komme i dag, da han ikke vil til svømning. Pædagogen fra bostedet stiller sig bag hans kørestol og ryster på hovedet. Personalet i Aktivitetshuset forstår, at vi går ind og bruger vores magt og derfor giver hun beboeren det svar, at han ikke kan komme i dag, da han jo skal til svømning. Ledsageren og de to pædagoger er klar over, at de her bruger deres indirekte magt overfor beboeren. Han er nemlig indskrevet til at komme i Aktivitetshuset hver formiddag. Pædagogerne bruger bevidst deres direkte magt ved at sige, at han ikke

kan være i Aktivitetshuset denne formiddag da de mener det er forsvarligt i deres omsorg for beboerens fysiske velbefindende, at gøre alt hvad der er muligt for at han kommer afsted til svømning. Det accepterer beboeren og går med tilbage til sin lejlighed. Her sidder ledsageren, pædagogen og beboeren og får en god snak.

Pædagogen får beboeren til at reflektere over sin fysiske situation:

Pædagogen spørger: "Hvad sker der når din krop bliver mere og mere stiv"?

Hvortil beboeren svarer: "Så kan jeg til sidst kun ligge i sengen".

Pædagogen: " Hvordan kan du så undgå at komme til at ligge i sengen"?

Beboeren: "Svømning".

Dialogen forsætter på den måde og det er tydeligt at beboeren reflekterer over egen livssituation.

Aftalen bliver, at beboeren fremover gerne vil til svømning, - også om mandagen. Men hvis han igen siger fra om morgenen, vil svømning ophøre.

Vores overvejelser i forbindelse med ovennævnte eksempel er, at vi argumenterer og motiverer beboeren til at tage til svømning. Det er dog beboeren selv, der skal tage den endelige beslutning. Hvis beboeren fortsætter med at fravælge svømning, så skal hans ønske respekteres.

Ifølge Ida Schwartz, må støtten tilrettelægges ud fra den enkeltes ønsker og i samarbejde med vedkommende og pædagogen må træde ind i et kommunikativt samarbejde med brugeren. Den pædagogiske opgave er derfor under konstant konstruktion og tilpasning i forhold til den enkelte brugers ønsker og situation(Schwartz, 2001, s.49).

Pædagogen har den merviden, at svømning og motion vil have stor betydning for beboerens helbred og velbefindende. Derfor går hun ind og bruger sin magt i et forsøg på at få beboeren af sted til svømning.

Pædagogen tydeliggør nogle muligheder og livsbetingelser, som beboeren ikke selv vil kunne magte. Livsbetingelserne er så igen underlagt en strukturel magt, i dette tilfælde hvornår svømmehallen er åben og hvornår ledsageren kan ledsage.

I den efterfølgende dialog med beboeren reflekterer han over eget liv og sin fysiske situation. Ida Schwartz siger: ”Det er pædagogens opgave at skabe mulighed for at brugeren kan ”erobre” myndighed over eget liv. Det indebærer, at samarbejdet finder sted på en sådan måde, at brugeren bevarer sin selvbestemmelse og handlekraft i eget liv” (Schwartz, 2001, s.49).

Vi skal reflektere over og kunne begrunde, hvorfor vi bruger magt. Vi bruger magt pga. tidspres og organisering. Og vi bruger magt, fordi vi ved at pårørende har forskellige opfattelser og ønsker i forhold til beboerne. Endelig bruger vi magten, fordi vi vil give omsorg til beboerne, - for at beskytte dem. Men vi glemmer måske, at livet ikke kun er godt og dejligt, livet kan også være noget der gør ondt, når man oplever nederlag eller møder modgang. Så danner man erfaringer. Når ”normale” mennesker oplever en krise i deres liv, siger de ofte efterfølgende, at de ikke ville være denne oplevelse foruden, fordi de har dannet deres egne livserfaringer.

Den amerikanske sociolog Talcott Parsons opfatter magt som noget grundlæggende positivt (Olsen, 2006, s.249). Magt er udtryk for kapacitet: Der er nogen, der er i stand til at gøre noget for andre. Magt omsat til vores pædagogiske praksis betyder, at vi har magt til at gøre noget for borgere, der ikke kan klare sig selv.

Vi skal hjælpe beboerne med at sætte ord på deres ønsker og deres forestillinger om det gode liv, støtte dem i deres initiativer og vise, at der findes flere forskellige muligheder at leve livet på. De beboere, der ikke har verbalt sprog, har endnu større behov for vores støtte. Det er vores ansvar at observere, hvad det er livskvalitet for den enkelte, og handle ud fra det. Samtidigt skal vi sørge for at beboerne er aktivt handlende i forhold til deres liv.

Vi mener at det ligger i den pædagogiske magt, at støtte beboeren i at finde vejen til **DET GODE LIV!!!**

Litteraturliste

Christensen, Søren Kai (2012) *Perspektiver på Det gode liv*. Projekt rapport under publicering

Holm, Per; Jesper Holst; Søs Balch Olsen og Birger Perlt (1996). *Liv & kvalitet i omsorg & pædagogik*. Århus: Forfatterne og Forlaget Systime A/S.

Mørch, Susanne Idun (2007). *Individ, institution og samfund*. Århus: Academica.

Olsen, Carsten Frank (2006). Magt og anerkendelse. I: Shou, Carsten og Carsten Pedersen (red.). *Samfundet i pædagogisk arbejde Et sociologisk perspektiv*. København: Akademisk Forlag.

Schwartz, Ida (2001). Pædagogiske magthandlinger. I: Schwartz, Ida (red.). *Livsværdier og ny faglighed*. København: Semi- forlaget.